

JAARVERSLAG 2020

SAMEN VERSLAAN WE COVID-19 • HOUD VOLDOENDE AFS

NOA

Nederlandse
Ondernemersvereniging voor
Afbouwbedrijven

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	04
Het jaar 2020	05
Januari: Gezelligheid troef op NOA nieuwjaarsreceptie	05
Februari: Principeakkoord CAO Afbouw 2020-2021	05
Maart: Skills the Finals in Leeuwarden	05
Maart: Corona, het kabinet adviseert sociale contacten te vermijden	06
April: (af)bouw blijft doorwerken met protocol 'Samen veilig doorwerken'	06
April: radio- en tv-commercial	06
Mei: exoskelet leidt tot minder belasting stukadoors	07
Juni: bouwbreed monsterverbond aangeboden aan Kamerleden	07
Juli: PFAS-norm verruimd	07
September: vloerendag afgelast	08
Oktober: wetsvoorstel Stikstofreductie	08
November: SBB subsidie verlengd	08
November: Afbouwprofs hebben de toekomst	09
December: NOA-pand is verkocht	09
Corona	10
CAO Afbouw 2020-2021	11
Governance	12
Hoofdbestuur en directie	14
Platform voor Visie en Strategie voor de Afbouw	16
Opleidingen	17
Lobby (stichting AFNL-NOA)	18
Huisvesting	21
Ontwikkeling Ledenbestand	22
Samenstelling Gremia	23
Vacatievergoedingen bestuurders 2020	26
Financiën	27
Bijlage Actieplan Olfers	28

Voorzitter NOA
Ger Jaarsma

Dat 2020 de boeken ingaat als een van de vreemdste jaren ooit, hoeven wij u waarschijnlijk niet te vertellen. Net als wij zult u zich waarschijnlijk regelmatig op het hoofd hebben gekrabbd als er weer een nieuwe maatregel over ons werd uitgestort die soms volstrekt in tegenspraak leek met een eerder afgekondigde oekaze. Hierdoor hebben we sinds maart 2020 niet kunnen doen wat we als ondernemersvereniging het liefste doen: nuttige, leerzame en gezellige bijeenkomsten organiseren voor onze leden, trainingen en cursussen verzorgen, uitjes en brainstormsessies organiseren waar we de sector mee vooruit helpen, het lag allemaal stil.

Hebben we dan helemaal niets gedaan? Dat is ook niet waar. Het Hoofdbestuur heeft zich ingezet om te zorgen dat NOA na corona beter uit de startblokken kan schieten. Zo zijn we in een vergevorderd stadium met de commissie Governance, waarmee we NOA als vereniging klaar maken voor het volgende decennium. Verder hebben we ons huidige pand in Veenendaal verkocht en maken we nu grote stappen in de richting van nieuwe huisvesting. Huisvesting waar alle geleidingen van onze mooie sector zich thuis gaan voelen.

Op de valreep van het nieuwe jaar publiceerde het Economisch Bureau van ING de vooruitzichten voor 2021. Ondanks het feit dat de rekenmeesters van de bank een krimp in bouwvolume van 4 procent voorspellen, ziet het er voor onze sector nog niet eens zo heel verontrustend uit. De doemscenario's die we aan het begin van de coronapandemie kregen voorgeschoteld, zijn gelukkig ook niet uitgekomen. Sterker nog, de afbouwbranche heeft tot nog toe weinig hinder ondervonden van de crisis.

Het waren volgens ING vooral de (af)bouwbedrijven met minder dan 10 werkzame personen die weinig last hadden. Hun omzet lag in het derde kwartaal zelfs circa 5 procent hoger dan in het laatste kwartaal van 2019. Tijdens de coronacrisis lieten veel particulieren immers hun huis verbouwen. Veel consumenten hielden geld over doordat ze niet of beperkt op vakantie konden en staken dat in het opknappen van hun huis. Maar het Economisch Bureau waarschuwt ook. Want waarschijnlijk komt de vraag in 2021 wel onder druk te staan doordat bedrijven investeringen in bedrijfspanden uitstellen. Ook neemt de financiële positie van consumenten, mede door toenemende werkloosheid, af. Een nieuwbouwhuis kopen kan dan uitgesteld of afgesteld worden. Niet voor niets blijven we er in Den Haag op hameren dat de druk op de ketel gehouden moet worden. Stikstof en PFAS blijven als donkere wolken boven de markt hangen en vergunningen voor nieuwbouwwoningen worden nog steeds te langzaam afgegeven. Terwijl die essentieel zijn om het nog altijd oplopende woningtekort op te lossen.

Als we samen hard ons best blijven doen en veilig blijven doorwerken, weet het Hoofdbestuur zeker dat we er over een jaar prima voor staan. Net als nu eigenlijk.

Januari: Gezelligheid troef op NOA nieuwjaarsreceptie

Zo'n 200 relaties, (begunstigende) leden en hun partners wisten op zaterdag 11 januari de weg naar de Mauritskazerne in Ede te vinden. Onder het genot van een hapje en een drankje wensten ze elkaar een goed 2020 en luisterden ze naar de nieuwjaarstoespraak van voorzitter Ger Jaarsma. Hij hing zijn toespraak op rond het begrip vertrouwen. Vertrouwen tussen de leden onderling, in de nieuwe bestuursleden en vertrouwen in de vereniging. "Want uit onderzoek blijkt dat maar liefst 80 procent van uw klanten 'vertrouwen' een dealbreaker vindt bij de vraag of ze wel of niet in zee willen met een bedrijf of organisatie. Ondernemers zoals u vertrouwen in zichzelf en hun mensen; door daarin te investeren en aandacht te hebben voor wat er speelt, de wereld om u heen goed in de gaten te houden en daarop te anticiperen, maakt dat u succesvol kunt zijn en blijven. En dat geldt ook voor de NOA."

Februari: Principeakkoord CAO Afbouw 2020-2021

Na een aantal intensieve onderhandelingsronden heeft de onderhandelingsdelegatie van NOA een principeakkoord voor een nieuwe CAO met een duur van twee jaar met de vakbonden FNV en CNV-vakmensen afgesloten. In navolging van wat bij nieuw afgesloten CAO's verworven is, stegen op grond van het nieuwe principeakkoord de lonen ook in de afbouw. Met ingang van 1 mei 2020 stegen de garantielonnen met 3%. In 2021 volgde er een tweede loonstijging van 3%. De afbouw is daarnaast de eerste bedrijfstak in de bouwsector die van de zware beroepenregeling in het pensioenakkoord gebruik maakt. De bedrijfstak kent al gedurende enige tijd een regeling waarbij werknemers vanaf 57 jaar met een medische indicatie in aanmerking kunnen komen voor een regeling waarbij ze 80% werken, recht hebben op 90% loon en 100% pensioenopbouw. CAO-partijen besloten ook die regeling voor ten minste één jaar voort te zetten.

Maart: Skills the Finals in Leeuwarden

De zes finalisten van de stukadoorswedstrijd van Skills the Finals in het WTC Expo in Leeuwarden staken er stuk voor stuk vele trainingsuren in. Bij en met hulp van sponsors Knauf en Strikolith en door middel van extra trainingssessies bij NOA Opleidingsbedrijf Afbouw. Begin maart stonden ze drie dagen vol in de schijnwerpers hun vak uit te oefenen om uit te maken wie zich een jaar lang beste stukadoor van Nederland mag noemen. De finale opdracht was voor alle deelnemers gelijk: op drie verschillende panelen moesten

ze onder andere dunpleister aanbren- gen, een handgips verwerken, profielen aanbren- gen, sierpleister conform teke- ning smeren, kant- en klaar lijstwerk verstekken en monteren en Krabputz volgens tekening maken. 's Avonds, tij- dens de drukbezochte en spectaculaire prijsuitreikingsavond, mochten drie van de zes finalisten het podium beklimmen. De winnaar was Abe van den Oever, die het jaar ervoor nog genoeg moest nemen met een zilveren medaille en nu met de gouden plak naar huis ging.

Abe van den Oever werd Nederlands Kampioen stukadoors

“Wij afbouwers zijn de mannen en vrouwen die Nederland mooi maken.”

Opname van de TV-commercial

Maart: Corona, het kabinet adviseert sociale contacten te vermijden

Het kabinet kondigde op 12 maart maatregelen aan in het kader van het coronavirus, om het sociale contact te vermijden in héél Nederland. Iedereen in Nederland moest thuis blijven als hij/zij klachten kreeg van verkoudheid, koorts of hoest. Alle bijeenkomsten/ evenementen met meer dan 100 personen werden afgelast; zowel zakelijke bijeenkomsten, sportwedstrijden als concert- en theaterbezoek en gingen musea dicht. Er werd ook aangeraden om, indien mogelijk, zoveel mogelijk thuis te werken, om het aantal mensen op het werk te spreiden. Op dat moment kon nog niemand bevroeden hoe 'normaal' deze uitzonderlijke maatregelen zouden worden en hoe lang ze zouden duren.

April: (af)bouw blijft doorwerken met protocol 'Samen veilig doorwerken'

Met het protocol 'Samen veilig doorwerken' voor de bouw- en technieksector hopen overheden, branches en werknemersorganisaties het werk in de bouw veilig op gang te houden. Het moet stilvallen voorkomen en bood een handreiking en duidelijkheid voor opdrachtgevers (overheden en particulieren), bedrijven en werknemers om op een veilige manier door te werken. De belangrijkste punten uit het protocol: ga zo veel mogelijk zelfstandig naar de bouwplaats, werk in kleine vaste teams op vaste locaties, houdt 1,5 meter afstand ook bij overleg en eten in een bouwkeet. Het protocol 'Veilig samen doorwerken' werd vastgesteld door de Rijksoverheid en ondersteund door Aedes, AFNL-NOA, Bouwend Nederland, CNV, FNV Bouwen en Wonen, FNV Metaal, OnderhoudNL, Techniek Nederland en de Woonbond.

April: radio- en tv-commercial

Tussen 15 en 28 april was een speciale NOA-commercial meerdere keren per dag te zien en te horen op NPO radio en tv. De STER, de reclameverkooporganisatie van de publieke omroep, stelde gratis zendtijd ter beschikking aan brancheorganisaties. Voorwaarde om een commercial op de landelijke radio en televisie uitgezonden te krijgen was dat het spotje niet langer dan 30 seconden mocht duren, geen commerciële producten of diensten mocht aanprijzen en een duidelijke relatie met de coronacrisis moest hebben. Natuurlijk greep NOA deze kans om aan heel Nederland te laten zien dat afbouwers, ondanks de beperkende maatregelen, maar met een breed gedragen protocol 'Samen veilig doorwerken', gewoon aan het werk gingen om Nederland mooi te maken! We bereikten er meer dan 7 miljoen Nederlanders mee. 4.214.000 mensen zagen gemiddeld 2 keer onze tv-commercial tijdens de Ster-reclames en 3.836.000 luisteraars hoorden gemiddeld vier keer ons radio-spotje.

Mei: exoskelet leidt tot minder belasting stukadoors

Sinds 2017 was TNO al in samenwerking met Knauf een voorzichtig onderzoek gestart naar de effectiviteit van een arm-ondersteunend exoskelet bij werkzaamheden van stukadoors. December 2019 werden intensieve tests gedaan in het NOA-Afbouwcentrum, zodat in een gecontroleerde omgeving stukadoors tijdens het stucen nauwkeurig konden worden gevolgd. Metingen wezen uit dat bij stukadoors met een exoskelet de spieractiviteit van de armen tot 30%-40% minder was. De stukadoors ervoeren zelf ook een lagere belasting wanneer het exoskelet gedragen werd. Tijdens de testdagen in onze NOA-praktijkhal stucen elf stukadoors een muur en een plafond, één keer met en één keer zonder een exoskelet. De taken die geobserveerd werden, betroffen het aanbrengen van het gips, afreien en messen bij zowel de muur als het plafond. Tijdens het stucen werd de spieractiviteit tijdens de hele klus per taak gemeten. Daarnaast werd de stukadoors ook gevraagd naar de door hen ervaren belasting en naar de voor- en nadelen van het gebruik van het exoskelet. Tien van de elf stukadoors gaven aan dat de voordelen sterker wogen dan de nadelen. Voor één stukadoorn wogen de voordelen even sterk als de nadelen. Daarom werd besloten dat het onderzoek een vervolg zou krijgen en ging NOA samen met vakbonden hier in participeren: de voorbereidingen voor daadwerkelijk gebruik van het exoskelet tijdens dagelijkse werkzaamheden op de bouwplaats werden opgestart.

Juni: bouwbreed monsterverbond aangeboden aan Kamerleden

Gemeenten, Vereniging Eigen Huis, Woonbond, woningcorporaties en een groot aantal branches, waaronder AFNL-NOA bepleitten op 18 juni bij de Tweede Kamer en het Kabinet om samen miljarden euro's vrij te maken om in de bouw van betaalbare en duurzame huizen te investeren. De partijen verwachtten dat hiermee de naderende economische crisis deels bezworen kon worden en er tevens een inhaalslag gemaakt kon worden om het immense woningtekort terug te dringen. Als "Woningbouwalliantie" stelden we gezamenlijk dat het noodzakelijk is om tot 2030 minstens 90.000 nieuwe huizen per jaar te bouwen om het enorme tekort van meer dan 330.000 woningen in te lopen. In het pleidooi dat de Woningbouwalliantie aan de Kamerleden overhandigde, vroegen de organisaties aan het Rijk om met hen de krachten te bundelen en extra gelden vrij te maken om deze doelstellingen te realiseren.

Juli: PFAS-norm verruimd

Begin juli maakte staatssecretaris Stientje van Veldhoven bekend dat de PFAS-norm opnieuw werd verruimd, van 0,8 microgram PFAS per kilo grond naar 1,4. De verruiming biedt een oplossing voor een substantieel deel van de problemen, waardoor veel (woning)projecten alsnog konden worden vlot getrokken. De PFAS-norm werd al eerder verruimd: de achtergrondwaarde van 0,1 werd eind 2019 gewijzigd in 0,8. Maar daar konden bouwers en baggeraars nog steeds weinig mee. Daarom werd de norm verder versoepeld naar 1,4. Ook werden de regels voor PFAS-houdende grond in oppervlaktewater en diepe plassen een stuk soepeler.

Onderzoek naar de effectiviteit van een arm-ondersteunend exoskelet

September: vloerendag afgelast

Tijdens de persconferentie van 27 september van premier Rutte en minister De Jonge werd het duidelijk. Door de Veiligheidsregio werd een definitieve "no-go" gegeven: de Vloerendag 2020 werd vanwege de aangescherpte corona maatregelen afgelast. Men had er naar uitgekeken om professionals uit de vloeren- en terrazzobranche tijdens de Vloerendag te ontmoeten. De beurs- en netwerkdag is al jaren dé dag voor de sector: kennis updaten, bijpraten en noviteiten bekijken, daar komt iedereen voor. Er was daarom alles in het werk gesteld om een corona-proof Vloerendag te organiseren. Helaas maakte het coronavirus het wederom onmogelijk, want in april 2020 werd de geplande dag ook al geannuleerd.

Oktober: wetsvoorstel Stikstofreductie

Op 13 oktober heeft minister Carola Schouten een wetsvoorstel ingediend bij de Tweede Kamer, die moet realiseren dat in 2030 de stikstofuitstoot 26% lager ligt dan nu. Bij het wetsvoorstel voegde Schouten een begeleidende brief waarin ze het kabinet vroeg een miljard euro extra uit te trekken om de bouw uit het slop te trekken. De helft van dat bedrag zou bestemd zijn om bouwers een schoner, elektrisch machinepark te gaan gebruiken. De minister wil goede afspraken maken met de bouwsector. Hopelijk lukt dat alsnog. Voorop staat dat de stikstofuitstoot moet worden teruggedrongen. En ze wil opnemen dat kleine bouw -en sloopprojecten, die weinig stikstof uitstoten, geen natuurvergunning hoeven aan te vragen voor ze beginnen. Hierdoor moeten vooral kleinere woningbouwprojecten sneller kunnen doorgaan. In haar brief schrijft Schouten: "Het weer op gang brengen en blijven houden van de bouw is cruciaal voor de economie en het economisch herstel na de coronacrisis."

November: SBB subsidie verlengd

In november nam de Tweede Kamer een motie aan om subsidie te blijven verstrekken aan het Meld- en expertisepunt van de SBB. De breed gedragen motie voor de subsidie was ingediend door Kamerlid Bruins (CU), samen met coalitiegenoten Van Meenen (D66), Kuik (CDA) en Smals (VVD). Zij benadrukten dat het Meld- en expertisepunt specialistisch vakmanschap van de Samenwerkingsorganisatie Beroeps- onderwijs Bedrijfsleven (SBB) een belangrijke rol vervult in het behoud van ambachten en het opleiden van vakmensen. Goed nieuws voor de vele NOA-bedrijven die leer/werkplekken aanbieden aan jongeren om een mooi vak te kunnen leren.

Leerling van de opleiding tot natuursteenbewerker

November: Afbouwprofs hebben de toekomst

Op initiatief van NOA Opleidingsbedrijf Afbouw, ondersteund door NOA, FNV Bouw en Wonen en CNV vakmensen, was er een voorlichtingscampagne ontwikkeld om jongeren te enthousiasmeren voor een opleiding in de afbouw, genaamd: Afbouwprofs. Met deze voorlichtingscampagne werden jongeren geïnformeerd over de opleidings- en carrière-mogelijkheden in de afbouw. Tot op de dag van vandaag worden de hiervoor gemaakte video's via YouTube en een speciale website bekeken. In de video's vertellen jongeren, die werkzaam zijn in de stukadoors-, vloeren-, natuursteen- en plafond- & wandmontage-sector, waarom zij kozen voor deze opleiding. Zij laten "hun skills" zien, de mooie eindresultaten van hun werk én dat ze ook genoeg vrije tijd overhouden voor andere leuke dingen. De campagne was natuurlijk bij uitstek op jongeren gericht, maar is ook voor de ouders, want die zijn vaak geheel onbekend met de afbouw. Ouders willen graag een mooie toekomst voor hun kinderen; die kan de afbouw geven. Een Afbouwprof is namelijk verzekerd van werk, heeft een uitstekend inkomen en gaat een gouden toekomst tegemoet.

December: NOA-pand is verkocht

Op 31 december 2020 is het NOA-gebouw verkocht. Na goed overleg met de Adviesraad over "an offer we couldn't refuse" is op de laatste dag van 2020 de handtekening gezet. NOA is dan alweer 17 jaar gevestigd aan de Nieuweweg 226. De huisadvocaten bemanen sinds de verhuizing in 2004 de bovenste verdieping en een groot deel van de begane grond wordt al jarenlang gehuurd door collega-organisatie AFNL. En de ruime praktijkhal delen we natuurlijk met opleidingscentrum Savantis. Hoewel het pand niet meer helemaal representatief te noemen is, voldoet het nog prima voor NOA als thuisbasis. Wel stond al langere tijd vast dat er flink geïnvesteerd moest worden om het gebouw te moderniseren en energie neutraal te maken. Vorig jaar kwam de vraag of we het NOA-pand wilden verkopen. Het naastgelegen pand was namelijk al eerder verkocht en de nieuwe eigenaar wil er een appartementencomplex bouwen. Zowel dat pand als ons NOA-gebouw liggen in een gebied dat als woongebied wordt aangemerkt. Na diverse gesprekken en rustig afwachten, kwam er een bod van de vastgoedontwikkelaar waarvoor het NOA-bestuur de Adviesraad snel online bijeen riep voor overleg. In de (digitale) Adviesraadvergadering van 8 december 2020 gaf de Adviesraad goedkeuring aan de verkoop van het pand Nieuweweg 226 in Veenendaal. Want het besluit was unaniem: "Dit is een aanbod dat we niet kunnen weigeren."

PLAFOND- EN
WANDMONTEUR

VLOEREN-
LEGGER

STUKADOOR

NATUURSTEEN-
BEWERKER

AFBOUWPROFS HEBBEN DE TOEKOMST

AFBOUWPROFS.NL

NOA | opleidingsbedrijf
afbouw

Poster om meer jongeren te enthousiaseren voor een leer/werkplek in de afbouw

Begin 2020 werd het coronavirus voor het eerst in Nederland geconstateerd. De eerste besmetting werd op 27 februari vastgesteld bij een inwoner van de Brabantse gemeente Loon op Zand. Het eerste officieel vastgestelde sterfgeval vond plaats op 6 maart in Rotterdam, maar vermoedelijk waren er in februari al zeker vijf mensen overleden aan COVID-19. Mede door carnaval, terugkerende wintersporters en een gebrek aan virustesten kreeg het virus op veel plekken voet aan de grond en verspreidde de uitbraak zich snel vanuit Noord-Brabant, de aanvankelijke hotspot, naar andere delen van het land. Na de eerste uitbraak in het voorjaar van 2020 volgde een heropleving van het virus in het najaar.

Het maatschappelijke verkeer werd grotendeels ontwricht door het virus en door overheidsingrepen om de uitbraak te bedwingen. Het kabinet sloot op enig moment onder meer alle scholen, universiteiten, bibliotheken, cafés, kapperszaken, musea, bioscopen en restaurants. De centrale eindexamens van 2020 werden op alle middelbare scholen geschrapt. Sportwedstrijden en tal van andere evenementen werden afgelast. Aan iedereen werd geadviseerd om 1,5 meter afstand van elkaar te bewaren en zoveel mogelijk binnen te blijven.

De pandemie hakte er behoorlijk in bij het Nederlandse bedrijfsleven. Ook de afbouw ontkwam niet aan de gevolgen, al zijn er weinig berichten van NOA-lidbedrijven die schade ondervonden hebben. Aan de ene kant waren er lidbedrijven die het smoordruk hadden. Soms omdat opdrachtgevers - uit angst voor een lockdown - het werk versneld wilden afronden. Of omdat particulieren deze vreemde tijd aangrepen om iets aan hun woning te doen. Maar er zijn

ook verhalen over opdrachtgevers die opdrachten cancelen of uitstelden. Met het protocol 'Samen veilig doorwerken' voor de bouw- en technieksector hebben overheden, branches en werknemersorganisaties er voor gezorgd dat het werk in de bouw door kon gaan. Het protocol bood een handreiking en duidelijkheid voor opdrachtgevers (overheden en particulieren), bedrijven en werknemers om op een veilige manier door te werken.

De Coronacrisis had ook gevolgen voor de activiteiten van NOA zelf. Alle cursussen en bijeenkomsten werden afgelast. Naast de Vloerendag ging het om alle cursussen uit het NOA-Winterprogramma, de NOA-Ondernemersopleiding, themadagen van verschillende hoofdsectoren, activiteiten van Jong Management en bijvoorbeeld het befaamde 'Rondje' van de hoofdsector Stukadoors & Afbouw. Het secretariaat van NOA was ondertussen volop in bedrijf. De medewerkers werkten grotendeels vanuit huis, waren gewoon dagelijks bereikbaar en keihard in de weer voor de leden.

In de NOA televisiecommercial was er aandacht voor de toen nog nieuwe 1,5 meter afstandregel

NOA-huismeester Hennie stond 'model' als campagnebeeld ter introductie van de Zware Beroepenregeling

Na een aantal intensieve onderhandelingsronden sloot de onderhandelingsdelegatie van NOA in februari 2020 met de vakbonden FNV en CNV-vakmensen een principeakkoord voor een nieuwe CAO met een duur van twee jaar. Met dit akkoord waren de collectieve afspraken voor de jaren 2020 en 2021 geregeld.

Loonparagraaf

In navolging van wat bij nieuw afgesloten CAO's verworven is, stegen op grond van het nieuwe principeakkoord de lonen ook in de afbouw. Met ingang van 1 mei 2020 stegen de garantielonen met 3%. Ook in 2021 volgde een loonstijging van 3%.

Zware beroepenregeling pensioenakkoord ook opgenomen in nieuwe cao

De bedrijfstak afbouw kenmerkt zich door fysieke zware arbeid. CAO-partijen hechten er veel waarde aan dat werknemers gezond de pensioen gerechtigde leeftijd kunnen bereiken. Op grond van het in 2019 afgesloten pensioenakkoord, werd de mogelijkheid geschapen dat de werkgever in de periode vanaf 2021 tot en met 2025 drie keer een bedrag van maximaal € 21.200,- per jaar aan de werknemer kan toekennen in de drie jaar voor het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd. De werknemer kan dat bedrag aanwenden om drie jaar eerder met pensioen te gaan. CAO-partijen bereikten overeen-

stemming, waarbij het uitgangspunt is dat de werknemer die van deze regeling gebruik wenst te maken zijn mogelijke 55- tegoeden moet inzetten. Daarna wordt gekeken wat de werknemer, als hij met ouderdomspensioen gaat, het verschil tussen ouderdomspensioen en AOW en mede 55- rechten kan tot een maximum van € 21.200,- worden aangevuld. Omdat de bedrijfstak afbouw zich kenmerkt door relatief veel kleinschalige bedrijven hebben CAO-partijen besloten dat de regeling collectief wordt gefinancierd. Werkgevers in deze bedrijfstak willen ook zo goed mogelijk met hun werknemers omgaan en hebben ook al jaren eerder gepleit voor een regeling voor zware beroepen. De afbouw was daardoor de eerste bedrijfstak in de bouwnijverheid die van de ernstige zware beroepenregeling in het pensioenakkoord gebruik maakt. Om de financiële last voor de bedrijfstak te verlichten, wordt ook aanspraak gemaakt op financiële middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld.

80-90-100 regeling wordt voorsnog voortgezet

De bedrijfstak kent al gedurende enige tijd een regeling waarbij werknemers vanaf 57 jaar met een medische indicatie in aanmerking kunnen komen voor een regeling waarbij ze 80% werken, recht hebben op 90% loon en 100% pensioenopbouw. CAO-partijen besloten de regeling voor ten minste één jaar voort te zetten.

Andere belangrijke punten:

- Met ingang van 1 januari 2020 wordt de stijging van de pensioenpremie op basis van 50-50 verdeeld. Tot 1 januari 2020 was de verdeling 2/3 deel voor werkgevers 1/3 deel voor werknemers.
- Werkgever en werknemer kunnen afspreken dat er sprake is van overwerk indien in een periode van vier weken meer dan 150 uur wordt verwerkt of in een periode van een maand meer dan 162,5 uur wordt bewerkt.
- NOA maakt zich grote zorgen over de mogelijke stijging van de pensioenpremie. Onze bedrijfstak maakt deelt uit van bpfBOUW. Daarom worden alle CAO-partijen die bij bpfBOUW zijn aangesloten opgeroepen om snel de nieuwe pensioenregeling te bespreken. Ook de overheid wordt opgeroepen om de rentesystematiek aan te passen.
- Leerling lonen natuursteen worden aangepast aan de afbouw. Voor nieuwe leerlingen zullen de lonen dalen. Als de werknemer natuursteen gedurende de gehele opbouwperiode ziek is, bouwt hij over die periode geen roostervrije dag op.
- Bepalingen over inhuur ZZP-ers worden op onderdelen versoepeld.

Marjan Olfers, hoogleraar sport en recht aan de Vrije Universiteit en gespecialiseerd in integriteit en governancevraagstukken heeft met haar onderzoek- en adviesbureau Verinorm in opdracht van het Hoofdbestuur, met steun van de Adviesraad, in 2019 onderzoek gedaan naar mogelijke misstanden binnen de NOA. Haar rapportage is besproken in de vergadering van de Adviesraad van 21 januari 2020. Het Hoofdbestuur heeft in die vergadering de toezegging gedaan om met een Actieplan te komen. Dit Actieplan is in concept besproken in de Adviesraad van donderdag 12 maart 2020. Het definitieve Actieplan van 28 april 2020 is als bijlage toegevoegd aan dit jaarverslag.

Op Advies van de Adviesraad heeft het Hoofdbestuur een Commissie Governance ingesteld die tot doel heeft de adviezen van Marjan Olfers zo veel mogelijk op te volgen. De commissie bestaat uit voorzitter Ger Jaarsma en HB bestuurder Jan van den Heuvel. Ter ondersteuning is de directeur (Jaco Uittenbogaard en vanaf augustus 2020 Gert van der Meulen) secretaris van de commissie. De commissie is in de periode maart t/m december 2020 in totaal 18 keer samengekomen.

Na inventarisatie van het aantal rechtspersonen is een mindmap samengesteld waarin de rechtspersonen in een logische clustering grafisch zijn weergegeven. Daarnaast zijn van alle rechtspersonen de relevante stukken verzameld – uittreksel KvK, inschrijvingen bestuurders KvK en statuten. Bij de inventarisatie zijn inclusief de vereniging NOA, 38 relevante rechtspersonen geregistreerd. Dit is exclusief de 17 Afdelingen.

Tijdens het onderzoek naar de rechtspersonen is in het bijzonder gekeken naar financiële positie (is het gezond), inschrijvingen KvK en Statuten (actueel en in lijn met elkaar), vacatie vergoedingen (wordt dit gehanteerd en op welk niveau), positionering van NOA bestuurders (clustering van bestuursfuncties en petten problematiek), effectiviteit (besteding van tijd en middelen) en geldstromen tussen rechtspersonen (afhankelijkheden).

CONCLUSIES:

Financieel

De meeste rechtspersonen hebben een dekkende begroting en/of een gezonde financiële positie. Bij een aantal rechtspersonen is de continuïteit in het gedrag. In de regel niet vanuit een financieel perspectief, maar eerder vanuit zingeving. De vraag die daarbij aan de orde komt: "Dient de rechtspersoon nog een doel". Over een vijftal stichtingen adviseert de commissie om die reden (op termijn) te liquideren. Daarnaast heeft de commissie geconstateerd dat er enkele stichtingen zijn waarvan de statuten sterk verouderd zijn en/of niet in lijn zijn met de inschrijvingen in het handelsregister KvK. Hier dient de vraag gesteld te worden of de rechtspersonen nog levensvatbaar zijn, of dat simpelweg bestuurders een actieve invulling aan hun functie dienen te geven. Hoewel dit geen speerpunt van het onderzoek was, zijn ook de Afdelingen in kaart gebracht. Ook hier geldt dat voor een aantal Afdelingen de vraag over levensvatbaarheid aan de orde is.

Statuten

Zoals hiervoor beschreven is bij een aanzienlijk aantal rechtspersonen de vraag aan de orde of de statuten niet geactualiseerd dienen te worden of in ieder geval een keer kritisch tegen het licht moeten worden gehouden. Daar waar dit overduidelijk aan de orde is heeft de commissie de betrokken rechtspersonen hierover geadviseerd en is actie ondernomen. In aanvulling op het werk van de commissie en de hulp vanuit het secretariaat adviseert de commissie om daar waar de complexiteit van statuten en/of de samenhang met andere rechtspersonen daar om vraagt, gespecialiseerd extern advies in te winnen.

Kamer van Koophandel

Parallel aan het werk van de commissie zijn rechtspersonen erop geattendeerd wanneer de statuten en de KvK

inschrijvingen niet in lijn zijn. Daar waar het secretariaat bij NOA ligt, zijn deze inschrijvingen geactualiseerd en waar nodig in lijn gebracht met de actuele portefeuilleverdeling van bestuurders.

Positie bestuurders

Het afgelopen jaar is de indruk ontstaan dat bestuurders veel verschillende petten dragen en ook in aantal (te) veel bestuurlijke functies uitoefenen. Vanuit governance heeft het de voorkeur om spaarzaam om te gaan met het aantal bestuurlijke functies. Vanuit de behoefte om op specifieke thema's kennis en kunde te vergaren en overzicht te realiseren, is een zekere clustering van functies wel gewenst. Gebleken is dat er weinig tot geen sprake is van een teveel aan functies. Op een aantal plaatsen is een zekere combinatie van functies van grote waarde gebleken en ook met de nieuwe portefeuilleverdeling binnen het HB is er weer gekeken naar een logische combinatie van bestuurszetels. Dit wordt ook van belang geacht om de voltijds bestuurders aan werknemerszijde voldoende professioneel tegengas te kunnen bieden. Verder constateert de commissie dat er bij een aanzienlijk aantal rechtspersonen buiten de statuten wordt geacteerd. Dit ziet de commissie vooral terug bij de invulling van bestuurszetels (te weinig bestuurders, geen belegde functies, inactieve invulling), kwalitatief en kwantitatief. Er is ook meer aandacht voor benoemings-termijnen gewenst.

Vacatievergoeding

Gebleken is dat bestuurders reguliere vacatievergoedingen ontvangen. In deze vergoedingen zijn inbegrepen de duur van de vergadering, de voorbereiding en de reistijd. De vergoedingen liggen in de regel op het niveau NOA of niveau Pariteit. In alle gevallen betreft het een algemeen geaccepteerd niveau van vacatievergoedingen. Het systeem van vacatievergoedingen is mogelijk toe aan revisie. De commissie adviseert om de vereniging jaarlijks op de hoogte te stellen van het niveau van de vacatievergoedingen, uitgesplitst naar bestuurder. Mogelijk dat een vaste vacatievergoeding een alternatieve vorm biedt en de meerwaarde daarvan onderzocht kan worden.

Effectiviteit

Op een aantal terreinen is een meer gecoördineerde aanpak gewenst en kan meer regie en duidelijkheid in beleid tot meer effectiviteit leiden. Hierbij valt zeker te denken aan het cluster Opleiden. De meeste rechtspersonen beperken de bestuurlijke inzet tot 5 à 6 bestuursvergaderingen per jaar. Daar waar dit niet nodig is wordt ook een geringer aantal bestuursvergaderingen gesignaleerd.

Geldstromen (van en naar NOA)

NOA ontvangt van enkele ledenvoordeelpartners een afgesproken percentage over de omzet die leveranciers realiseren voor de levering van diensten aan de leden van NOA. De commissie is van mening dat de afspraken met contractanten periodiek tegen het licht moeten worden gehouden en dat de dienstverlening periodiek (5 jaar) aanbesteed moet worden.

Algemeen

De commissie beveelt aan om de commissie Governance een structureel karakter te geven. De commissie kan aan de slag met opdrachten vanuit de Adviesraad of het HB, maar kan ook als vertrouwenspersoon werken (wanneer de governance daarom vraagt).

Aanbevelingen

- 1 De commissie beveelt aan om daar waar de complexiteit van statuten en/of de samenhang met andere rechtspersonen daar om vraagt, gespecialiseerd extern advies in te winnen;
- 2 De commissie beveelt aan om de vacatievergoedingen inzichtelijk te maken en de vereniging hiervan jaarlijks in kennis te stellen;
- 3 De commissie beveelt aan om een richtlijn vacatievergoeding op te stellen en deze uit te rollen over de gehele vereniging;
- 4 De commissie beveelt aan om regelmatig aandacht te hebben voor de door NOA beklede bestuurlijke posities en voor de invulling van bestuurlijke posities daar waar NOA in voordracht voorziet. Daarbij is ook aandacht voor de benoemingstermijnen gewenst;
- 5 De commissie beveelt aan om de commissie Governance een structureel karakter te geven. De commissie kan aan de slag met opdrachten vanuit de Adviesraad of het HB maar kan ook als vertrouwenspersoon werken voor bijvoorbeeld de financiële afdeling (wanneer situaties daarom vragen);
- 6 De commissie beveelt aan dat NOA strikter moet zijn richting stichtingen die hun stukken moeten voorleggen aan NOA en dat NOA hiervoor een procedure moet vaststellen om dit te borgen;
- 7 De commissie beveelt aan dat in het bestuur van de stichting Landelijke Federatie Opleidingsbedrijven Afbouw iemand plaatsneemt vanuit het HB, liefst in combinatie met een bestuurszetel bij Savantis;
- 8 De commissie beveelt aan te komen tot een integrale visie op onderwijs voor de gehele afbouw, met aandacht voor rolverdeling opdrachtgever/opdrachtnemer en de positionering van de verschillende rechtspersonen;
- 9 De commissie beveelt aan dat de stichting Landelijke Federatie Opleidingsbedrijven Afbouw jaarstukken opstelt ter toetsing van het gevoerde beleid en de financiële positie;
- 10 De commissie beveelt aan te onderzoeken of het haalbaar is dat BranchePlatform Natuursteen bij Savantis komt;
- 11 De commissie beveelt aan om bij Stichting Platform vmbo Bouw, Wonen en Interieur, gezien de omvang van de gelden in deze stichting, een jaarrekening op te stellen en inzicht te verschaffen in de vacatievergoedingen en/of hier een regeling voor op te stellen. Ook is meer zicht op de functie van de stichting gewenst. Overigens zou dit via het bestuur van Savantis moeten, omdat NOA niet zelf het recht heeft bestuurders te benoemen in deze stichting;
- 12 De commissie beveelt aan om ten aanzien van Stichting AFNL-NOA snel duidelijkheid te verschaffen over de gezamenlijke koers (meer zichtbaarheid individuele partijen) en in vervolg daarop de statuten in lijn te brengen met de gewenste inrichting;
- 13 De commissie beveelt aan om ten aanzien van Stichting Afbouwkeur duidelijkheid te verkrijgen over de positionering van de stichting en het aantal bestuurders in lijn te brengen met de statuten;
- 14 De commissie beveelt aan om te liquideren:
 - a. Stichting Onrechtmatige bedrijfsuitoefening;
 - b. Stichting Afbouwraad NAVAS-VTV;
 - c. Geschillencommissie Natuursteen;
 - d. Stichting Brancheloketten.
- 15 De commissie beveelt aan om te onderzoeken of geliquideerd kan worden:
 - a. Stichting Vakopleiding Afbouw.

HOOFDBESTUUR & DIRECTIE

Het Hoofdbestuur wil naast aandacht voor het clubgevoel, de verenigingsactiviteiten, individueel ledenvoordeel en belangenbehartiging veel aandacht geven aan het versterken van het collectief. Daarbij zal NOA zich in toenemende mate focussen op vragen in de sector, de markt en de samenleving die van invloed zijn of worden voor de leden. Een belangrijk instrument om dit voor elkaar te krijgen, is co-creatie met stakeholders. Het hoofdbestuur wil daarom inhoudelijke ontmoetingen met stakeholders stimuleren.

Portefeuilleverdeling

Er is een portefeuilleverdeling gemaakt om de aandachtsgebieden en taken goed te kunnen verdelen. Voor twee belangrijke thema's zijn commissies gevormd. Om de continuïteit te kunnen bewaken, heeft ieder beleidsgebied twee verantwoordelijke Hoofdbestuurders:

Beleidsgebied

Algemene Zaken (en lobby, publiciteit)
Opleidingen
Techniek, Innovatie, Kwaliteit
Arbeidsvoorwaarden/-omstandigheden
Het Huis / De Vereniging

Portefeuillehouders uit Hoofdbestuur

Ger Jaarsma en Bart Briels
Eric van der Zande en Fekke Haringsma, opgevolgd door Toine Visker
Peter Veenstra en Jan van den Heuvel
Theo Wouters en Fekke Haringsma, opgevolgd door Toine Visker
Bart Briels en Eric van der Zande

Thema commissies

Commissie Toekomst
Commissie Governance

Portefeuillehouders uit Hoofdbestuur

Theo Wouters en Peter Veenstra
Jan van den Heuvel en Ger Jaarsma

Afscheid directeur beleid en strategie/algemeen secretaris

NOA en de heer mr. drs. F.Th.M. Rohof hebben in goed onderling overleg besloten dat Frank Rohof met ingang van 1 juli 2020 zijn functie als directeur beleid en strategie/algemeen secretaris van NOA heeft beëindigd. De reden voor dit besluit was dat er tussen NOA en Frank Rohof verschillen van inzicht waren ontstaan over de invulling en verantwoordelijkheden van zijn functie. Gezien zijn kennis en ervaring zal Frank Rohof als zelfstandig adviseur aan de vereniging NOA verbonden blijven.

HOOFDBESTUUR

“Naast clubgevoel ook het collectief versterken.”

Wisselingen in het Hoofdbestuur

Tijdens de Algemene Ledenvergadering van 9 september trad Fekke Haringsma af als lid van het Hoofdbestuur. Zijn plaats werd ingenomen door Toine Visker. De Algemene Ledenvergadering verliep tumultueus. Eind september maakte het Hoofdbestuur bekend dat de heren Jaarsma, Briels en Van der Zande tijdens de eerstvolgende ALV zullen aftreden en niet herkiesbaar zijn. Door corona moest de ALV elke keer worden uitgesteld, waardoor de bestuurswisseling niet in het verslagjaar zou plaatsvinden.

Wisseling directeur

Beleidssecretaris collectieve belangenbehartiging & individuele voorlichting Gert van der Meulen is op 1 september 2020 directeur geworden van NOA. Jaco Uittenbogaard, die sinds 1 februari 2019 het directeurschap combineerde met de directievoering voor AFNL, heeft zijn taken overgedragen aan Gert van der Meulen.

In de zomer van 2020 bleek voor Jaco Uittenbogaard dat alle werkzaamheden voor zowel de Aannemersfederatie Nederland (AFNL) als voor NOA niet meer te combineren vielen. Daarbij had het bestuur van AFNL de wens om weer fulltime een directeur te willen. Dat gaf het bestuur van NOA een nieuwe uitdaging: de vereniging zat nog middenin een transitie en dat maakte het voor een nieuwkomer niet eenvoudig om op alle fronten direct te kunnen schakelen. Daarom werd uiteindelijk intern bekeken wat de mogelijkheden waren. Gert van der Meulen was al 19 jaar werkzaam bij NOA en heeft veel kennis over en contacten in de afbouwbranche, bij aanpalende organisaties en ministeries. Het bestuur van NOA had en heeft er vertrouwen in dat Gert een goede invulling geeft aan het directeurschap.

Gert van der Meulen

voor Visie en Strategie van de Afbouw

NOA heeft in 2020 het Platform voor Visie en Strategie opgericht. Dit is een platform waarin vertegenwoordigers van de industrie en leveranciers met leden van NOA in een vorm van co-creatie komen tot nieuwe toepassingen en innovaties. Dit in voorbereiding of in vervolg op een aantal belangrijke ontwikkelingen die de sector bouw en afbouw de komende jaren sterk zullen beïnvloeden.

Het Platform voor Visie en Strategie van de Afbouw heeft als doel de positie van de afbouw te versterken. Zij adviseert de afbouwbranche op basis van de door haar gesignaleerde trends van nu en morgen. Deze trends en ontwikkelingen waren in het verslagjaar o.a.:

- **Trends in Bouw/Afbouw:**
Modulair bouwen, Circulair bouwen, Bio-based bouwen, realiseren van energietransitie, beschikbaarheid en gebruik grondstoffen, digitalisering bouwprocessen (BIM), MVO.
- **Planologische trends:**
Beperkte uitleg van VINEX-locaties, toename van binnenstedelijke transitie, druk op nieuwbouw binnen de bestaande contouren van gebouwde omgeving, meer hoogbouw.
- **Maatschappelijke trends:**
Krimp omvang gemiddeld huishouden, groei aantal inwoners Nederland, van eigendom naar gebruiksgemak, less is more (Tiny Houses), gemak en comfort (Turnkey opleveren).
- **Duurzame inzetbaarheid:**
Productiviteit, robotica, beschikbaarheid gekwalificeerd personeel (instroom/opleiden), Prefab, scholing.

Binnen het platform worden projecten opgezet. Projecten kunnen worden voorgelegd aan het platform door bij het platform betrokken commissies danwel individuele bedrijven. Projecten kunnen sectoroverstijgend zijn. Vraagstukken over techniek of innovaties met een technisch karakter kunnen voorgelegd worden aan TIO. Mogelijke projecten zijn:

- Industrieel, flexibel en demontabel bouwen
- Verduurzaming en circulariteit
- Toekomstbestendige omgeving
- Standaardiseren en robotisering
- Building Information Modeling (BIM) is een belangrijke innovatie
- Innovatie agenda maken
- Kennisdatabanken opzetten
- innovatiesubsidies toegankelijk maken voor afbouwbedrijven
- aanhaken bouwagenda

Het platform kent een programmaraad (deze ziet toe op nieuwe projectvoorstellen en lopende projecten) en sectorcommissies (de hoofdsectoren kunnen desgewenst een sectorcommissie inrichten. Sectorcommissies adviseren gevraagd en ongevraagd de programmaraad en de projectgroepen). Per project kan / wordt een projectgroep ingesteld waaraan een "professionele" secretaris wordt toegevoegd die o.a. de voortgang bewaakt. Projectgroepen rapporteren aan de programmaraad en sectorcommissies.

De komende jaren heeft de afbouwbranche veel vakmensen nodig

De komende jaren heeft de (af)bouwbranche veel nieuwe mensen nodig. De oudere generatie neemt langzaam afscheid en moet worden vervangen, maar we hebben in de toekomst nog veel meer mensen nodig, mede door de gigantische bouwopgave voor de komende jaren. NOA maakte/maakt zich al langere tijd zorgen over de instroom van nieuwe leerlingen. Goed en aantrekkelijk onderwijs is cruciaal voor een gezonde groei van de sector. NOA strijdt daarom voor goede en aansluitende opleidingen, docenten en leslocaties.

MBO-onderwijs

Ook hier was het Corona die een flinke streep door de verschillende afbouwopleidingen zette. Leerlingen mochten niet meer naar school en onderwijs op afstand bleek voor praktijkonderwijs een pittige opgave. Maar de opleidingen en de leerlingen hebben zich er zo goed en zo kwaad als mogelijk doorheen geworsteld. En met resultaat: verreweg de meeste leerlingen konden onder aangepaste omstandigheden en met mondkapje op hun examen met succes afronden. Achterstanden zijn er in het verslagjaar gelukkig nauwelijks opgelopen.

In het begin van de lockdown was er een korte periode een schokeffect. Op de opleidingslocaties van NOA Opleidingsbedrijf Afbouw zagen we het uitvalpercentage ineens snel oplopen. Maar na

enkele weken vonden leerlingen weer hun draai. Al bleek online onderwijs voor veel van onze leerlingen een brug te ver. Veel jongens haakten af en die ene dag dat ze eigenlijk naar school moesten gingen ze gewoon werken. Voor praktisch ingestelde jongens is het moeilijk om hun eigen lesdag in te richten en te plannen. Ook bij de opleiding natuursteen was het aanpoten: de theorie werd via Skype gegeven en de docente appte en mailde veel met de leerlingen. De praktijkexamens konden de leerlingen bij de leerbedrijven doen en dat is allemaal goed gegaan. Gelukkig zijn er geen leerlingen uit het oog verloren en belandde niemand van de klas van 20 tussen wal en schip.

Cursussen en ondernemersopleiding

Helaas moest de NOA-Ondernemersopleiding ook worden gecancelled. NOA vond het onverantwoord om mensen vanuit het hele land in één lokaal te brengen. Hetzelfde gold voor de geplande cursussen uit het zogenaamde Winterprogramma. Praktijk cursussen mochten sowieso niet worden gegeven en konden ook niet digitaal plaatsvinden. Voor meer theoretisch ingestelde trainingen zou dit een alternatief zijn geweest, ware het niet dat cursisten aangaven niet veel heil te zien in het volgen van een cursus via een computerscherm. In overleg werd daarom besloten deze pas weer te gaan organiseren zodra het mogelijk is deze weer

fysiek te houden.

Erkenning opleidingslocatie

In Oost-Nederland werden al jarenlang leerlingen opgeleid tot stukadoor, maar tot 2020 was dit deel van Nederland nog een blinde vlek op de kaart met vestigingen van NOA Opleidingsbedrijf Afbouw. Met de erkenning van Bovo Beroepsopleidingen in Vroomshoop tot officieel NOA Opleidingsbedrijf werd de landelijke dekking van onze stukadoorsopleidingen bijna een feit. Dat is goed voor de sector én goed voor de leerlingen. Een erkenning geeft een officiële uitstraling en het is prettig voor leerlingen. Vroomshoop ligt precies in het midden tussen de twee andere opleidingen in Assen en Zupthen. Die afstand was te groot voor leerlingen, zeker als ze zijn aangewezen op het openbaar vervoer. Dus het is mooi dat het Oosten in 2020 ook op de kaart kon worden gezet met een opleidingslocatie van NOA Opleidingsbedrijf Afbouw.

Minister Schouten had (onder meer) door de stikstofcrisis veelvuldig een volle agenda

NOA en AFNL behartigen beide en ook samen de belangen van het mkb in bouw, afbouw en infra. Middels samenwerking via een Politiek Beleidsbureau in de Stichting AFNL-NOA zijn de krachten gebundeld voor met name de collectieve belangenbehartiging. Stichting AFNL-NOA is in 2020 actief geweest met de volgende onderwerpen:

Corona

Nadat het kabinet op 12 maart maatregelen aankondigde vanwege het coronavirus heeft AFNL-NOA samen met MKB-Nederland om specifieke noodmaatregelen gevraagd:

- Versoepelen regeling werktijd verkorting
- Overbruggingsfinanciering met o.a. garantie op rekeningcourant krediet
- Soepeler invorderingsbeleid Belastingdienst met opschorten betalen en bijstellen voorlopige aanslagen
- Verruimen van de uitstelfaciliteit voor ondernemers
- Versoepelen uitstel indienen IB-aangifte 2019

Andere acties richting de politiek met betrekking tot corona:

- AFNL-NOA heeft in april een brief gestuurd aan de minister van SZW, waarin zij minister Koolmees opriep om de op 6 april in werking getreden NOW langer open te stellen en o.a. van boeteclausules te onttien, gezien

het feit dat de bouw nog doorwerkt, maar in de zeer onzekere situatie verkeerde of opdrachten nog los zouden komen.

- AFNL-NOA heeft in april een brief verstuurd aan de ministers van BZK en I&W om vanuit de Rijksoverheid opdrachtgevers – niet alleen (lagere) overheden, maar ook corporaties en particuliere opdrachtgevers – op te roepen vooral opdrachten door te laten gaan en naar voren te halen en vergunningverlening niet te laten stagneren omdat loketten gesloten zijn.
- Het protocol 'Samen veilig doorwerken' werd door de Rijksoverheid, Aedes, AFNL-NOA, Bouwend Nederland, CNV, FNV Bouwen en Wonen, FNV Metaal, OnderhoudNL, Techniek Nederland en Woonbond opgesteld, zodat er op een veilige manier doorgewerkt kan worden.
- AFNL-NOA, Cumela en Koninklijke OnderhoudNL riepen minister Koolmees in mei op om na de bouwvak de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW) open te stellen voor hun bedrijven. Want dat zou het moment zijn dat de tekenen van verliezen bij deze bedrijven zichtbaar zouden worden als gevolg van de coronacrisis.
- Een grote coalitie van brancheorganisaties pleitte in mei voor de invoering van een 'Deel- en

Omscholings-NOW'. Onder meer NOA, AFNL, Techniek Nederland, Bouwend Nederland, OnderhoudNL en Cumela stuurden hierover een brief aan minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

- Verder bleef AFNL-NOA er in Den Haag op hameren dat de MKB-Toets beter kan en moet, dat er een aanbestedingsautoriteit moet komen en dat het betalingsgedrag van grote bedrijven beter kan.

Stikstof

De bouw werd in 2020 gegijzeld door gebrekkig beleid rond de uitstoot van stikstof. AFNL-NOA vond dat het kabinet meer kon doen om de uitstoot van stikstof terug te dringen. Het uitkopen van boeren op basis van vrijwilligheid zette volgens AFNL-NOA te weinig zoden aan de dijk. Een drempelwaarde voor hoeveelheid stikstof in een gebied zou de sector helpen, mits het dan gaat om de maximale emissie en niet om de depositie. AFNL-NOA vroeg in april aan de politieke partijen om ten aanzien van die drempelwaarde een positie in te nemen en met ambitieuze natuurherstel programma's te voorkomen dat een nieuwe regeling weer onderuit getrokken zou worden waardoor de bouw weer vastloopt.

In juni presenteerde de commissie Remkes haar rapport 'Niet alles kan overal'. AFNL-NOA onderschreef de boodschap van de commissie, die aangaf dat de bouw- en infrasector in deze tijd extra te lijden had van de stikstofcrisis ondanks de beperkte bijdrage aan de uitstoot tijdens bouwwerkzaamheden. Met de commissie-Remkes is AFNL-NOA het eens dat voor de sector 'een glansrol' is weggelegd bij het weer op gang brengen van de economie. Mkb-aannemers in bouw, afbouw en infra zijn nu eenmaal de motor en aanjager van economische activiteit, zowel regionaal als landelijk. Maar dan moet er wel gewerkt mogen en kunnen worden en daarom pleitten we ervoor dat opdrachten en vergunningen beschikbaar kwamen.

Op 13 oktober diende minister Carola Schouten van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit een wetsvoorstel in bij de Tweede Kamer, die moet realiseren dat in 2030 de stikstofuitstoot 26% lager ligt dan op dat moment. In het wetsvoorstel Stikstofreductie en natuurverbetering had de minister tevens voorstellen opgenomen hoe er voor kan worden gezorgd dat bouwprojecten door kunnen gaan. Bij het wetsvoorstel voegde Schouten een begeleidende brief waarin ze het kabinet vroeg een miljard euro extra uit te trekken om de bouw uit het slop te trekken. De helft van dat bedrag wil ze gebruiken om bouwers een schoner, elektrisch machinepark te gaan laten gebruiken. En de rest van de reservering blijft bewaard tot helder wordt waar dat het beste aan besteed kan worden. In december vond Schouten een meerderheid in de Tweede en Eerste Kamer gevonden voor haar stikstofplannen. Maar zeker niet iedereen was tevreden. Schouten stelde een aangepaste wet voor waarin staat opgenomen dat in 2035 de helft minder stikstof wordt uitgestoten. Dat is ambitieuzer dan het doel uit het eerste plan. In het nieuwe plan zijn tussendoelen voor 2025 en 2030 opgenomen. "Om dan zeker te weten dat het kabinet op koers ligt", luidde het argument van minister Schouten. Dit dossier blijft belangrijk de komende jaren.

PFAS

Het chemische PFAS komt bijna overal in lage hoeveelheden voor in de grond, maar blijkt bij hoge concentraties schadelijk te zijn voor de gezondheid. Het Rijk verbood verplaatsing van grond met te veel PFAS, waardoor vooral de bouw en de baggerssector in 2019 in grote (financiële) problemen kwamen. De PFAS-norm werd eind 2019 verruimd: de achtergrondwaarde van

0,1 microgram PFAS per kilo grond werd gewijzigd in 0,8. Maar daar konden bouwers en baggeraars nog steeds weinig mee. Begin juli maakte staatssecretaris Stientje van Veldhoven bekend dat de PFAS-norm werd verruimd, van 0,8 microgram PFAS per kilo grond naar 1,4. De verruiming bood een oplossing voor een substantieel deel van de problemen, waardoor veel (woning)projecten alsnog konden worden vlot getrokken. Er zou eind 2020 een definitieve norm worden vastgesteld, maar in november schreef de staatssecretaris in een brief aan de Tweede Kamer dat dit pas voorjaar 2021 werd verwacht. Er is van eerdere fouten geleerd, schreef ze, en dit moet voorkomen dat er opnieuw een norm komt te liggen die onwerkbaar is.

Woningbouw

Ruim 40 partijen, waaronder de overheid, de bouw- en technieksector, banken en brancheverenigingen (waaronder NOA) stelden in april de verklaring 'Samen doorbouwen aan Nederland' opgesteld. In die gemeenschappelijke verklaring staat dat alle partijen blijven zorgen voor voldoende voorraden, gerichte investeringen, snelheid bij aanbestedingen en vergunningen en meer projecten. Samen zetten de deelnemers alles op alles om aan de grote vraag naar woningen te voldoen en verduurzamingsopgave van de bestaande bouw uit het klimaatakkoord te versnellen. Zo willen de partijen voorkomen dat bouwprojecten vertragen of stil komen te liggen. Ook kwamen de partijen overeen dat eventuele risico's gedeeld worden.

Gemeenten, Vereniging Eigen Huis, Woonbond, woningcorporaties en een groot aantal branches, waaronder NOA bepleitten in juni bij de Tweede Kamer en het Kabinet om samen miljarden euro's vrij te maken om in de bouw van betaalbare en duurzame huizen te investeren. De partijen verwachtten de naderende economische crisis deels te kunnen bezweren en een inhaalslag te maken om het immense woningtekort terug te dringen. Volgens deze 'Woningbouwalliantie' is het noodzakelijk om tot 2030 minstens 90.000 nieuwe huizen per jaar te bouwen om het enorme tekort van meer dan 330.000 woningen in te lopen. In het pleidooi dat de Woningbouwalliantie aan de Kamerleden overhandigde, vroegen de organisaties aan het Rijk om met hen de krachten te bundelen en extra gelden vrij te maken om deze doelstellingen te realiseren.

In de Rijksbegroting van september werden diverse maatregelen bekendgemaakt die moeten bijdragen aan

het oplossen van het oplopende woningtekort. De Woningbouwalliantie reageerde positief op het 'klaar zetten' van een Nationaal Garantiefonds voor de woningbouw, het verder naar voren halen en verhogen van de Woningbouwimpuls en de toezegging om gezamenlijk met VNG en Aedes de bouw van 150.000 sociale huurwoningen te versnellen. Ook de toegezegde vrijstellingsgrens voor de stikstofdepositie tijdens de bouw van woningen draagt bij aan het vlottrekken van een groot aantal woningbouwplannen. In de begroting werd ook extra geld beschikbaar gesteld voor zogenoemde flexpools met deskundigen die gemeenten helpen om de woningbouwplannen te versnellen. Volgens de Woningbouwalliantie is dat positief, maar is er meer nodig om de woningbouw naar een structureel hoger niveau te brengen.

Klimaat

Verduurzaming van de woningvoorraad en energie besparen zijn essentieel om de doelen uit het Klimaatakkoord te halen. AFNL-NOA vroeg daarom om een structureel lager BTW-tarief voor nieuwbouw, renovatie en onderhoud. Dat kan opdrachtgevers net die prikkel geven en levert meer opdrachten en dus werkgelegenheid op. Mkb-aannemers zouden volgens AFNL-NOA veel meer moeten kunnen profiteren van innovatieve prikkels, waardoor nieuwe concepten een innovatief zetje krijgen. Ze komen echter onvoldoende in aanmerking voor geld uit verschillende innovatiepotjes. AFNL-NOA vroeg de politieke partijen daarom expliciet voor mkb-aannemers in bouw, afbouw en infra innovatiegelden beschikbaar te stellen. Juist voor deze ondernemers zijn er met een beetje extra stimulering veel mogelijkheden om een rol van betekenis te spelen op het gebied van innovaties in energie neutraal, circulair, biobased bouwen en de klimaatadaptatie.

Gemeenten krijgen vanaf 2025 de mogelijkheid om zero emissie zones in te stellen. Daar mogen dan alleen nog bestelbussen en vrachtwagens komen die rijden zonder uitlaatgassen. Ondernemers die in zo'n zone moeten zijn, krijgen via een landelijke overgangsregeling de mogelijkheid over te stappen op een uitstootvrije bestelbus of vrachtwagen. In het Klimaatakkoord stond een afspraak opgenomen over zero emissie zones, maar in oktober werd duidelijk hoe hier invulling aan wordt gegeven. Met een overgangsregeling gaan de meest vervuulende bestelbussen en vrachtauto's er het eerst uit. Voor de overstap naar een schone bestelbus of vrachtwagen zijn er fiscale voordelen en komen er subsidies beschikbaar.

Transitievergoeding en loondoorbetaling bij ziekte

De transitievergoeding bij ontslag en loondoorbetaling bij ziekte zijn twee enorme molenstenen om de nek van mkb-bedrijven. Het gaat om financiële verplichtingen waar kleinere bedrijven niet aan kunnen voldoen. Een zieke werknemer of gedwongen ontslag van werknemers met een lang dienstverband kunnen dan net het zetje zijn waardoor een bedrijf omvalt. Om (met name kleine) werkgevers toch enigszins tegemoet te komen, was als alternatief per 1 januari 2020 een nieuwe vorm van verzuimverzekering ontstaan; de zogenaamde MKB-ontzorgverzekering.

Samen met AFNL liet NOA door het bureau Panteia een onderzoek uitvoeren naar de mening van onze mkb-bedrijven over deze verzekering en het gebruik ervan. Uit het onderzoek kwam naar voren dat bedrijven niet of nauwelijks gebruik maken van de MKB-ontzorgverzekering. Het merendeel van de bedrijven kent de verzekering niet en/of heeft zelf afspraken op maat gemaakt. Van de bedrijven die de verzekering niet kennen, blijkt na uitleg over dit product driekwart geen interesse te hebben om deze verzekering in de toekomst af te sluiten. Ook de campagne van MKB-Nederland "loondoorbetaling bij ziekte, daar wil je niet ziek van zijn" waar NOA ook aan mee deed, leidde niet tot overschap naar de nieuwe vorm van verzekering. Kortom: de MKB-ontzorgverzekering is niet de juiste oplossing voor kleine werkgevers. Veel bedrijven kennen het product niet en als ze wel weten wat de verzekering inhoudt dan geeft een groot gedeelte aan er niet aan te beginnen.

Dit sluit natuurlijk sterk aan bij de wens van NOA om de loondoorbetalingsverplichting alsnog te verkorten naar 1 jaar. Dat zou voor de kleine werkgever pas echte duidelijkheid geven: welke verplichtingen heeft een werkgever en hoe lang is hij daar verantwoordelijk voor? Om deze wens opnieuw kracht bij te zetten - en de politiek te attenderen op de in het Regeerakkoord opgenomen afspraak om daadwerkelijk iets te doen aan het beperken van de loondoorbetaling- en re-integratieverplichtingen van

kleine werkgevers - stuurde AFNL-NOA een brief verzonden naar de politiek met het verzoek dit probleem nu echt op te pakken en goed te regelen. NOA blijft haar standpunt over deze kwestie steeds weer aan de orde stellen. Ook als er straks een nieuw kabinet is, zullen wij ons in blijven zetten om deze kwestie alsnog definitief en goed te regelen. We blijven staan voor de verkorting van loondoorbetalingsverplichting tot maximaal 1 jaar!

Huisvesting

Sinds 2004 is NOA gevestigd aan de Nieuweweg 226 in Veenendaal. In december 2003 werd het pand aangekocht en grondig verbouwd. Ondanks dat het pand niet helemaal representatief meer is, voldoet het nog prima voor NOA als thuisbasis. In 2019 werd NOA benaderd door de makelaar van de nieuwe eigenaar (Bruil Vastgoed) van het naastgelegen pand (Wok restaurant) met de mededeling dat er plannen zijn en dat het pand zal verdwijnen en er een nieuw appartementencomplex gebouwd zal worden.

Beide panden liggen in een gebied dat eigenlijk als woongebied is aangemerkt. Wij maken beide gebruik van hetzelfde parkeerterrein wat achter de panden ligt. NOA gebruikt het vooral overdag en de huurders van het andere pand gebruiken dat voornamelijk in de vroege ochtend (een koeriersdienst) en in de avond (het Wok restaurant). Het terrein is maar voor een klein deel van NOA, het grootste deel behoort bij het grondgebied van het andere pand. Als circa drie kwart van de parkeergelegenheid die NOA mag gebruiken met de bouw van het nieuwe wooncomplex zal verdwijnen dan wordt de huidige NOA locatie minder interessant voor NOA, omdat er dan niet meer voldoende parkeergelegenheid voor onze leden overblijft. De parkeergelegenheid en ook de bereikbaarheid voor met name grote vrachtwagens zal een stuk minder worden. Verder zou NOA het huidige gebouw binnen een aantal jaren energie neutraal moeten maken. De vraag is of die investering dan nog rendabel is.

Daarom werd in een vergadering van het HB op 2 maart 2020 besloten om uit een selectie van drie plaatselijke makelaars CMC te contracteren als begeleidend makelaar. In aanvulling op de door CMC voorgestelde uitvraag in de markt (wie hebben interesse in het NOA vastgoed, wat zijn de plannen van marktpartijen en welke residuele grondwaarde is daar aan toe te kennen) is besloten eerst met Bruil Vastgoed in gesprek te gaan om zo te onderzoeken of deze partij op voorhand de gewenste partner was voor aankoop van het NOA Vastgoed.

Bruil Vastgoed deed een bod op het NOA pand van € 3 miljoen. NOA liet vervolgens twee taxaties uitvoeren. De ene taxatie is de waarde van het NOA-pand in de huidige staat. Rozenhage Makelaardij taxeerde het pand op € 2,03 miljoen. De andere taxatie is de residuele grondwaarde (wat is de plek waard als je er nieuwe appartementen op bouwt). Ditters Makelaars taxeerde deze waarde op € 2,75 miljoen. Daarnaast belde het secretariaat zelf nog wat rond naar projectontwikkelaars of ze interesse hadden in ons pand. Die interesse was er wel, maar € 3 miljoen wilden ze niet betalen. Op basis van de taxatierapporten was het HB van mening dat we het pand voor € 3 miljoen moesten verkopen aan Bruil Vastgoed.

Artikel 13, lid 3 van de statuten geeft aan dat de Adviesraad goedkeuring moet geven aan het vervreemden van registergoederen. Het HB vroeg daarom op 8 december 2020 toestemming aan de Adviesraad voor de verkoop van het pand Nieuweweg 226 in Veenendaal. De adviesraad verleende de toestemming, waarna op 31 december 2020 bij de notaris de verkoop werd bezegeld.

Inmiddels is in 2021 een nieuw pand in Veenendaal gekocht, waar de NOA eind 2021 of begin 2022 in zal trekken.

ONTWIKKELING LEDENBESTAND

Aantal leden per 31 december	2017	2018	2019	2020
Stukadoren & Afbouw	1.034	1.017	1.053	1.039
Vloeren & Terrazzo	250	242	265	272
Plafond- & Wandmontage	202	189	221	212
Natuursteen	155	104	116	113
Totaal	1.641	1.552	1.655	1.636

SAMENSTELLING GREMIA

Per 31 december 2020 was de samenstelling van de verschillende besturen en andere gremia als volgt:

Hoofdbestuur

G. (Ger) Jaarsma	Voorzitter
J.A.C. (Jan) van den Heuvel	Vice-voorzitter
Th. (Theo) Wouters	Penningmeester
B.A.P. (Bart) Briels	Lid
P. (Peter) Veenstra	Lid
A.J.W. (Toine) Visker	Lid
E.L.Th. (Eric) van der Zande	Lid

Adviesraad

H.L.J. (René) Ariës
P.L. (Piet) van Baren
M.B. (Thijs) Bouwhuis
A. (Bert) Buisman
L. (Leandro) Candido
A.J. (Anton) van Delden
C.A.M. (Marcia) Donkers
H.L.W. (Maarten) Dragtsma
F.J.L. (Faïke) van Gils
V. (Vincent) van Hoogdalem
R. (Ramon) Jager
A.S. (Steven) Janse
R.H.A. (Raymond) Janssen
J.J.F. (Jan) van de Kant
P. (Peter) Kleijnen
J.P. (Hans) Knapen
S.J.C. (Serge) Kornuyt
M. (Marco) Maarschalkerweerd
J. (Jilles) Maarschalkerweerd jr
K.W.J. (Kevin) van de Meerendonk
H.D. (Hilco) Nijmeijer
R. (Roy) Olminkhof
H. (Hanneke) van Oort
H. (Hotse) Piersma
Y. (Yorgo) Poortvliet
M.D. (Marc) Rijdsdijk
J. (Jaring) Roosma
T. (Teo) Schuinder
V. (Victor) Spakman
A.J. (Aad) Swaalf
P.M.J. (Peter) Verhoeven
M. (Marcel) Vlasblom
F.J.T. (Frans) Vos
M.J.Th. (Marc) Zandvliet

Hoofdsectorbestuur Stukadoren & Afbouw

B.A.P. (Bart) Briels	Voorzitter
G.W. (Gerwin) Alting	Lid
A.J. (Anton) van Delden	Lid
R. (Ramon) Jager	Lid
R.H.A. (Raymond) Janssen	Lid
A.J.W. (Toine) Visker	Lid

Hoofdsectorbestuur Vloeren & Terrazzo

E.L.Th. (Eric) van der Zande	Voorzitter
C.A.M. (Marcia) Donkers	Lid
M.R. (Ron) Kastelein	Lid
M.D. (Marc) Rijdsdijk	Lid
H.J. (Hendrik) Ruys	Lid
R. (Rinio) van der Ven	Lid

Hoofdsectorbestuur Plafond- & Wandmontage

Th. (Theo) Wouters	Voorzitter
J. (Jaap) Buijs	Lid
S. (Sidney) Haarmans	Lid
M.J.Th. (Marc) Zandvliet	Lid

Hoofdsectorbestuur Natuursteen

W. (William) Slotboom	Voorzitter
J. (Jaring) Roosma	Lid
A.J. (Aad) Swaalf	Lid
P. (Peter) Veenstra	Lid
A. (Arjan) Zoutewelle	Lid

Secretariaat

G. (Gert) van der Meulen	Directeur
E. (Erica) van Aken	Beleidsmedewerker projecten, marketing & communicatie
M. (Melissa) Bosman	Kantinemedewerkster
G. (Gert) van de Bovenkamp	Beleidsmedewerker financiën & interne organisatie
R. (Rob) van Boxtel	Sectormanager V&T en P&W
R.C.M. (Bob) Buijs	Sectormanager V&T en P&W
M.H. (Ria) van der Garde	Kantinemedewerkster
G. (Gemma) Geven	Secretaresse verenigingszaken en events
G. (Gerrie) Janssen	Receptie & Administratief medewerkster
E. (Ester) Litjes	Sectormanager Natuursteen
D. (Dicky) van Ommeren	Receptie & Administratief medewerkster
J. (Joke) Oussoren	Financieel medewerkster
J.C. (Jolanda) Reede	Medewerkster projecten, marketing & communicatie
H.L. (Hennie) van Son	Huismeester
A.H.M.C. (Bart) van der Vorst	Sectormanager S&A
M.A. (Ria) Willemse	Kantinemedewerkster

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting Technisch Bureau Afbouw

F.H. (Fekke) Haringsma
H.J. (Hendrik) Ruys
W. (William) Slotboom
Th. (Theo) Wouters

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting Opleidings- en Ontwikkelingsfonds

B.A.P. (Bart) Briels
F.H. (Fekke) Haringsma
H.J. (Hendrik) Ruys
W. (William) Slotboom
Th. (Theo) Wouters
E.L.Th. (Eric) van der Zande

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Bouwnijverheid

R.M. (Regina) Schoutsen

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting AFNL-NOA

B.A.P. (Bart) Briels
G. (Ger) Jaarsma
P. (Peter) Veenstra

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting Afbouwkeur

B.A.P. (Bart) Briels
R. (Ramon) Jager
E.L.Th. (Eric) van der Zande

Op voordracht van NOA in bestuur Stichting Savantis Vakcentrum

F.H. (Fekke) Haringsma
J.J.F. (Jan) van de Kant
H.D. (Hilco) Nijmeijer
E.L.Th. (Eric) van der Zande

Erevoorzitter

De heer J.J.F. van de Kant

Ereleden

De heer G. Agricola
De heer F. Cristofoli
De heer E.F. Engel
De heer B. ter Harmsel
De heer L.G. den Nijs
De heer E. Ran
De heer M.J.G. de Rouw
De heer E.V. Spadon

Leden van verdienste

De heer B. Eppinga jr.
De heer P.A. Fransen
De heer G.D.A. Grillo
De heer N.J.C. Groot
De heer A. Krikke
De heer J.H. Mensen
De heer J.S. Poortvliet
De heer J. Smeets
De heer ir. J.A.A. van Strijp
De heer J.A. Verschoor
De heer ing. P.J. de Vries

VACATIEVERGOEDINGEN HOOFDBESTUURDERS 2020

Bestuurder	Werkzaamheden HB	Werkzaamheden Hoofdsector	Werkzaamheden Afbouwkeur	Reiskosten	Totaal
Bart Briels	€ 12.250,00	€ 4.450,00	€ 2.000,00	€ 4.760,09	€ 23.460,09
Fekke Haringsma	€ 5.200,00	€ 500,00		€ 978,11	€ 6.678,11
Jan van den Heuvel	€ 13.400,00	€ 600,00		€ 3.311,30	€ 17.311,30
Ger Jaarsma	€ 80.300,04			€ 11.219,10	€ 91.519,14
Peter Veenstra	€ 9.500,00	€ 1.400,00		€ 4.459,68	€ 15.359,68
Toine Visker	€ 4.100,00	€ 1.900,00		€ 1.200,87	€ 7.200,87
Theo Wouters	€ 24.047,96	€ 1.300,00		€ 939,66	€ 26.287,62
Eric van der Zande	€ 10.386,80	€ 1.843,20	€ 1.800,00	€ 1.394,80	€ 15.424,80
Totaal	€ 159.184,80	€ 11.993,20	€ 3.800,00	€ 28.263,61	€ 203.241,61

De bedragen zijn exclusief BTW

Financiële positie NOA		31-12-2020		31-12-2019	
		€	%	€	%
Activa					
Materiele vaste activa	1.372.355	38%	1.475.966	38%	
Vlottende activa	257.492	7%	217.509	6%	
Liquide middelen	1.997.956	55%	2.166.433	56%	
	3.627.802	100%	3.859.908	100%	
Passiva					
Eigen vermogen	3.103.565	86%	3.241.023	84%	
Kortlopende schulden	524.237	14%	618.885	16%	
	3.627.802	100%	3.859.908	100%	
Resultaten		2.020		2.019	
Omzet	1.042.276		1.039.330		
Overige bedrijfsopbrengsten	1.525.116		1.633.992		
Brutomarge	2.567.392		2.673.322		
Bestuurs- en vergaderkosten	286.440		266.695		
Administratiekosten	151.283		142.962		
Personeelskosten	1.638.180		1.454.724		
Huisvestingskosten	121.671		145.138		
Algemene verenigingszaken	175.182		220.858		
Hoofdsectoren	105.886		182.041		
Centrale organisaties	56.543		131.795		
Vakbladen en abonnementen	47.911		56.627		
Voorziening en afboeking deb.	9.871		758		
Afschrijvingen	111.882		118.957		
Som der bedrijfslasten	2.704.849		2.720.554		
Bedrijfsresultaat	-137.458		-47.232		

Van: Hoofdbestuur
Betreft: Actieplan NOA
Datum: 28 april 2020

Inleiding

Marjan Olfers, hoogleraar sport en recht aan de Vrije Universiteit en gespecialiseerd in integriteit en governancevraagstukken heeft met haar onderzoek en adviesbureau Verinorm in opdracht van het Hoofdbestuur, met steun van de Adviesraad, onderzoek gedaan naar mogelijke misstanden binnen de NOA. Haar rapportage is besproken in de vergadering van de Adviesraad van 21 januari 2020. Het Hoofdbestuur heeft in die vergadering de toezegging gedaan om met een Actieplan te komen. Dit Actieplan is in concept besproken in de Adviesraad van donderdag 12 maart 2020. De daar gemaakte opmerkingen zijn verwerkt in dit plan.

Het plan bevat de volgende onderdelen:

1. Governance
2. Opleiding en training
3. Secretariaat
4. Vergoedingen

Governance

In een economische wereld waarin de concurrentie steeds intenser wordt en sneller evolueert, moet een bestuur er niet alleen over waken dat alle regels gerespecteerd worden, maar wordt er meer van ze verwacht. Moderne governance vraagt dat bestuurders steeds optimaal kunnen reageren en anticiperen. Good governance, of deugdelijk bestuur in goed Nederlands, is al vele jaren in het Nederlandse bedrijfsleven ingeburgerd. Gedragsregels om tot good governance te komen, zijn geschreven en intussen al enkele malen aangescherpt. Om het maximale te halen uit een vereniging is nu 'moderne governance' nodig. Bestuurders moeten kunnen beschikken over juiste en moderne procedures, technologieën en inzichten om aan de toekomst te kunnen werken. Om deze procedures, technologieën en inzichten bij de NOA geïmplementeerd te krijgen is er in februari 2020 een Commissie Governance ingesteld.

Samenstelling commissie

De commissie bestaat uit twee HB-leden:

- Ger Jaarsma (afgestudeerd bedrijfskundige, met specialisatie 'Organisatie & Strategie', ervaring met inrichten van good governance bij NVM)
- Jan van den Heuvel (afgestudeerd Master of Business Administration (MBA), ervaring met inrichten van corporate governance vanuit zijn rol als voorzitter van een grote inkoopcorporatie voor bouwmaterialen)

De secretaris van de commissie is directeur NOA Jaco Uittenbogaard (afgestudeerd bedrijfskundige, met specialisatie 'Strategisch Management').

Per vergadering/onderwerp wordt een lid/(oud)bestuurslid/medewerker/stakeholder uitgenodigd vanwege specifieke kennis en/of historie.

Opdracht

De commissie gaat zich bezig houden met o.a. (lijst is niet uitputtend);

- Welke stichtingen en verenigingen moeten behouden blijven en welke kunnen opgeheven worden?;
- Het doornemen en maken van voorstellen tot aanpassing van de statuten en reglementen van alle overblijvende stichtingen en verenigingen;
- Voorstellen doen welke besturen van alle overblijvende stichtingen en verenigingen onafhankelijk moeten zijn, en welke een link moeten hebben met de NOA;
- Opstellen bestuursreglement, directiereglement en andere reglementen;
- Opstellen governance code;
- Adviseren over een toekomstig bestuursmodel;
- Opstellen notitie over de voor- en nadelen van het verleggen van de bevoegdheden van de Algemene Ledenvergadering naar de Ledenraad (Adviesraad);
- Adviseren over transparante communicatie;
- Etc.

Aanbevelingen Verinorm

De Commissie Governance is aan de slag met de meeste aanbevelingen van Marjan Olfers. Concreet zijn dit de volgende aanbevelingen:

NOA: organisatie en functioneren

1. Houd de NOA-structuur (nogmaals) tegen het licht en kies bewust voor een toekomstbestendig bestuursmodel. Maak een heldere scheiding tussen bestuur, toezicht en uitvoering. Maak duidelijk wie, waar verantwoordelijk voor is. Zorg dat bestuurders zich niet tevens als uitvoerende werknemer gaan gedragen. Het is of werknemer of bestuurder.

Zie bij punt 4. Er komt een bestuursreglement, waarin de scheiding duidelijk beschreven is. Komende periode zullen op het secretariaat een aantal taken belegd gaan worden bij (nieuwe) medewerkers, waardoor bestuurders zich niet (meer) bezig hoeven te houden met de uitvoering. Daarnaast zullen directieleden en medewerkers van het secretariaat komende tijd van bestuurlijke functies ontheven worden.

2. Sta uitdrukkelijk stil bij de controlerende taak. In de praktijk werken veel brancheorganisaties met a) een ledenraad als vertegenwoordiging van alle bloedgroepen binnen de vereniging b) een stevige financiële commissie, c) een externe en geregeld te vervangen registeraccount (ook voor de stichtingen).

In 2020 zal het Hoofdbestuur komen met een notitie over de voor- en nadelen van het verleggen van bevoegdheden van de Algemene Ledenvergadering naar de Adviesraad. Statutair kent de NOA reeds een financiële commissie.

3. Geef de ledenraad besluitvormende bevoegdheden. Zorg voor een goede afspiegeling van de betrokken ledengroepen, zodat de identiteit van NOA goed is geborgd. Zorg ervoor dat de betrokken personen over voldoende kennis en kunde beschikken om de regelgevende en controlerende taken goed uit te oefenen. Dit kan bijvoorbeeld door opleiding/training, maar ook door een goede voorselectie.

Zie ook het vorige punt. Opleiding en training voor leden van de Adviesraad gaat opgepakt worden in 2020.

4. Stel een governancecode en een bestuursreglement op, waarbij uitdrukkelijk aandacht wordt besteed aan regels van goed bestuur/governance, waaronder het voorkomen van belangenverstremgeling, het melden van nevenfuncties, enzovoort.

De commissie zal een bestuursreglement (laten) opstellen waarin het voorkomen van belangenverstremgeling, het melden van nevenfuncties en goed bestuur beschreven staat.

9. Zorg dat de Kamer van Koophandel-inschrijvingen actueel en compleet zijn en houd dit ook bij.

Inmiddels vindt er een inventarisatie van alle aan NOA gelieerde verenigingen en stichtingen plaats. Alle inschrijvingen worden up to date gemaakt. Binnen het secretariaat is iemand verantwoordelijk gemaakt voor het bijhouden van aanpassingen.

10. Zorg ervoor dat administraties van de verschillende entiteiten niet door elkaar komen. Draag er zorg voor dat de accountant van NOA niet ook de accountant van individuele bestuursleden is.

Voor aparte entiteiten worden – daar waar nodig – aparte administraties opgezet.

11. Maak zo spoedig mogelijk een einde aan de constructie.

De constructie is per 1 januari 2020 beëindigd.

De stichtingen

1. Voor alle stichtingen geldt dat nadrukkelijk moet worden nagegaan, waarom de stichting in het leven is geroepen en ga na of de stichting (nog) bestaansrecht heeft. Hoe minder entiteiten hoe beter.

Inmiddels vindt er een inventarisatie van alle aan NOA gelieerde verenigingen en stichtingen plaats. Ook de punten 2 tot en met 6 worden daarin meegenomen.

2. Is de stichtingsvorm daadwerkelijk noodzakelijk, is de stichtingsvorm geschikt voor het doel?
3. Licht alle stichtingen nauwgezet door. Doet de stichting (nog) waarvoor de stichting is opgericht? Hoe is de relatie met NOA geregeld? Is de stichting ingericht conform de statuten? Vindt de besluitvorming plaats overeenkomstig de statuten? En handelt het stichtingsbestuur conform de statuten? Het risico bestaat, indien dit niet het geval is, dat besluiten nietig of vernietigbaar zijn. Dit betekent dat besluiten ofwel nooit tot stand zijn gekomen, of dat besluiten achteraf vernietigd kunnen worden door de rechter.
4. Maak beleid wie, wanneer plaats neemt in welk bestuur. Schoon de statuten van alle stichtingen op. Ga na hoe de koppeling met NOA is geregeld. Ga na of het altijd noodzakelijk is dat NOA-bestuursleden zitting nemen in het bestuur? Er kan bijvoorbeeld een aanwijzingsbevoegdheid worden geregeld. Het NOA-bestuur wijst volgens de statuten van de stichting een bestuurder aan, maar een NOA-bestuurslid neemt niet zelf plaats in het bestuur.
5. Indien een NOA-bestuurslid plaatsneemt in het bestuur neem dan in overweging dat wanneer het bestuurslid (on)vrijwillig vertrekt ook het bestuurslidmaatschap van de stichting komt te vervallen. Hanteer bij de stichtingen maximale bestuurstermijnen. Zorg bij de stichtingen ook voor een bestuursreglement en zorg voor bestuurlijke hygiëne door (ook de andere) beginselen van good governance over te nemen.
6. Wanneer sprake is van een personele unie, in de betekenis dat NOA-bestuurders zowel lid zijn van het bestuur van NOA, als van de stichting, ga dan na of er geen risico bestaat op doorbraak-aansprakelijkheid, omdat feitelijk sprake is van vereenzelviging.
7. Zorg voor een bredere vijver waaruit bestuurders worden gevist, waardoor (de schijn van) vriendjespolitiek wordt vermeden.

Het Hoofdbestuur gaat hier samen met de Commissie Governance mee aan de slag.

8. Zorg voor transparantie. Maak aan vereniging-NOA transparant, wat er in de stichtingen omgaat, zowel beleidsmatig als financieel. De stichtingen bestaan bij gratie van de NOA-bedrijven. Leg ook aan deze bedrijven verantwoording af. De veelheid aan stichtingen en het gebrek aan transparantie, het eventueel overboeken van gelden tussen stichtingen, leidt tot teveel schimmigheid en onduidelijkheid over de vraag of de gelden goed worden besteed. Ook als dit betekent dat zichtbaar wordt dat veel vermogen in de stichting zit. Het is de bedoeling dat gelden voor het niet-economisch doel van de stichting worden aangewend en niet (onnodig) opgepot. Hierdoor worden eventuele negatieve prikkels, bijvoorbeeld excessief declaratiegedrag, gemitigeerd.

Het streven is in het jaarverslag van de NOA alle gelieerde stichtingen en verenigingen te benoemen.

9. Draag ook zorg voor good governance binnen de stichtingen. Overweeg een Raad van Toezicht. Schenk aandacht aan de maximering van bestuurstermijnen, het omgaan met tegengestelde belangen, enz. Stel een bestuursreglement op. Zorg voor een externe gecertificeerde accountant, die de boeken controleert en draag er zorg voor dat de accountant niet tevens de accountant is van bestuursleden.

Dit zal per stichting ingeregeld worden in 2020.

10. Zorg dat de Kamer van Koophandel-inschrijvingen actueel en compleet zijn en houd dit ook bij.

Zie punt 9 bij organisatie en functioneren.

Ondersteuning

Het Hoofdbestuur schat in dat niet alle benodigde kennis om voornoemde zaken op te pakken aanwezig is bij het secretariaat. Op onderdelen wordt daarom gespecialiseerde ondersteuning en kennis ingekocht.

Tijdpad

Het Hoofdbestuur streeft ernaar in de zomer van 2021 voornoemde veranderingen te hebben doorgevoerd. Tijdens de ALV zal de Commissie haar eerste resultaten delen.

Opleiding en training

Een zeer goed presterend Hoofdbestuur c.q. Sectorbestuur c.q. Adviesraad bestaat uiteraard uit goed presterende, moderne bestuurders en toezichthouders.

Moet zo'n bestuurder een Superman of -vrouw zijn? Neen, een bestuur is een team van bestuurders met elk zijn of haar expertise, contacten en inzichten. Maar moderne bestuurders en toezichthouders vertonen wel allemaal een aantal belangrijke basiskenmerken. De belangrijkste is nieuwsgierigheid. Een bestuurder moet steeds op zoek zijn naar kennis en dan vooral die informatie die het meest relevant is. Een moderne bestuurder is daarom in de eerste plaats iemand die de juiste vragen stelt. Hij of zij voelt aan waar het probleem ligt of waar zich kansen voordoen, en gaat dan op zoek naar de juiste data.

Een moderne bestuurder zet ook de volgende stap, de stap naar verandering. Disruptie heeft momenteel veelal een negatieve bijklank, maar verandering hoeft niet noodzakelijk slecht te zijn. De wereld verandert constant en dat vraagt om bestuurders die niet vasthouden aan oude gewoontes. De toekomst voorbereiden vraagt in deze tijden sowieso openheid van geest.

DITO

Moderne bestuurders zijn;

- **Deskundig**
De bestuurder beschikt over kennis van zaken, ervaring en vaardigheid die nodig is om de taak en de functie te vervullen
- **Integer**
De bestuurder is eerlijk, oprecht en niet omkoopbaar. De bestuurder beschikt over een intrinsieke betrouwbaarheid, zegt wat hij doet, en doet wat hij zegt. Hij heeft geen verborgen agenda en veinst geen emoties. Hij of zij stelt het belang van de vereniging voor het eigenbelang.
- **Transparant**
Openheid in wat het bestuur en de organisatie doet. Dat betekent open communiceren, als het goed gaat met de vereniging, maar ook als het slecht gaat. Basisvoorwaarde voor transparantie is het openbaar maken van relevante informatie.
- **Onafhankelijk**
De bestuurder staat voor de eigen opvattingen en principes. Hij is bereid anderen, ook diegenen met meer macht of invloed, hiermee te confronteren.

Professionalisering door coaching/opleiding/training/evaluatie

Om er voor te zorgen dat bestuurders en leden van de Adviesraad modern, deskundig, integer, transparant en onafhankelijk zullen opereren wordt er een opleidingsplan geschreven. Bestuurders en toezichthouders krijgen de mogelijkheid individueel en gezamenlijk trainingen en opleidingen te volgen. Ook zal er een mogelijkheid van coaching geboden worden. Onderdeel van het opleidingsplan wordt het (jaarlijks) evalueren van besturen, bestuurders en toezichthouders.

Aanbevelingen Verinorm

Hiermee wordt invulling gegeven aan de volgende aanbeveling van Marjan Olfers:

NOA: organisatie en functioneren

7. Draag zorg voor de professionalisering van het bestuur. Bied coaching/opleiding aan. Evalueer geregeld, ook onder externe leiding.

Tijdpad

Het hoofdbestuur streeft ernaar in het najaar van 2020 het opleidingsplan klaar te hebben.

Secretariaat

Goede arbeidsomstandigheden zijn belangrijk voor een gezonde en veilige werkomgeving voor werknemers. Bij goede arbeidsomstandigheden zullen werknemers meer productiviteit leveren omdat ze minder ziek en beter gemotiveerd zijn. Het is dus ook in het belang van de werkgever dat er een goed en doeltreffend arbeidsomstandighedenbeleid op de werkvloer tot stand komt.

Organisatie- en inrichting van het secretariaat

Directeur Jaco Uittenbogaard heeft in januari 2020 aan het Hoofdbestuur een plan gepresenteerd over de organisatie- en inrichting van het secretariaat. De bedoeling is om te komen tot vier sectormanagers (verenigingsmanagers), zodat iedere hoofdsector zijn eigen sectormanager heeft. De vier sectormanagers gaan – naast hun hoofdsector – ook werkzaamheden voor de overige sectoren en beleidsmatige taken uitvoeren. Daarnaast komt er een verenigingssecretaris.

Cultuur, PVT en beloningsbeleid

Directeur Jaco Uittenbogaard is nu een jaar werkzaam bij de NOA. Middels vele gesprekken – zowel individueel als per team – is hij bezig het gevoel van veiligheid op de werkvloer te vergroten en een andere bedrijfscultuur te implementeren. Dat is echter een proces van de lange adem. Er is inmiddels wel weer een personeelsvertegenwoordiging (PVT) en er wordt gewerkt aan een eenduidig personeelsbeleid.

Aanbevelingen Verinorm

Hiermee wordt invulling gegeven aan de volgende aanbeveling van Marjan Olfers:

NOA: organisatie en functioneren

8. Draag zorg voor het personeel. Zorg voor een bureau-inrichtingsplan. Zorg voor een personeelsvertegenwoordiging en wijs een bestuurder aan die de zorg voor het personeel als aandachtsgebied heeft. Ontwerp eenduidig personeelsbeleid, waaronder ook beloningsbeleid, en behandel het personeel met respect. Voorkom willekeur, door zorg te dragen voor zoveel mogelijk gelijke behandeling.

Tijdpad

De nieuwe organisatie- en inrichting van het secretariaat is voor de zomer van 2020 gereed.

Vergoedingen

De penningmeester controleert sinds zijn aantreden alle declaraties. Halverwege 2020 zal hij evalueren of en hoe het Reglement Vergoedingen aangepast moet worden.

Aanbevelingen Verinorm

Hiermee wordt invulling gegeven aan de volgende aanbevelingen van Marjan Olfers:

NOA: organisatie en functioneren

5. Overweeg vaste vergoedingen in plaats van vacatievergoedingen. Hierdoor wordt een eventuele prikkel weggenomen om bijvoorbeeld veel en, of op locatie te vergaderen. Zorg voor een goede "route" voor de vergoedingen. Zorg dat de betrokken personen verantwoordelijkheid nemen en dragen.

Het Hoofdbestuur zal het Reglement Vergoedingen onder de loep nemen en daar waar nodig aanpassen.

6. Maak een goede (vergoedingen)regeling en maak niet met bestuurder(s) afzonderlijke afwijkende regelingen, behoudens de voorzitter. De voorzitter komt immers extra taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden toe. Alle bestuurders, behoudens de voorzitter, dienen gelijk behandeld te worden.

Zie bij punt 5. Afwijkende regelingen zijn er inmiddels niet meer.

Tijdpad

Het Hoofdbestuur streeft er naar om in het najaar van 2020 een besluit te nemen over het Reglement Vergoedingen.